

Sygn. akt VIII Gz 179/19

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kala

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2019 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku dłużniczki P. P.

o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sprawy o ogłoszenie upadłości

w przedmiocie zażalenia dłużniczki na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 22 sierpnia 2019r., sygn. akt XV GUo 148/19

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2019r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy oddalił wniosek dłużniczki o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Sąd I instancji wskazał, że w dniu 17 czerwca 2019r. uczestniczka złożyła wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu celem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Do wniosku dłużniczka załączyła oświadczenie o stanie majątkowym rodzinnym i dochodach. Dłużniczka wskazała, iż jest mężatką, matką dwojga małoletnich dzieci. Dłużniczka jest osobą bezrobotną, rodzina utrzymuje się z dochodu osiąganego przez męża wnioskodawczyni w wysokości 3.580zł. Dłużniczka wskazała, że ma wyższe wykształcenie, cierpi na chorobę L. – C..

Sąd I instancji zważył, że w myśl art. 117 § 2 k.p.c. osoba fizyczna niezwolniona przez Sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Sąd Rejonowy podkreślił, że stosownie zaś do treści art. 117 § 5 k.p.c. sąd uwzględni wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Oceniając potrzebę przychylenia się do wniosku o ustanowienie pełnomocnika dla strony, sąd powinien brać pod uwagę z jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność wnioskodawcy do własnego działania w toczącym się postępowaniu. Udział adwokata (radcy prawnego) w sprawie sąd może w szczególności uznać za potrzebny, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 23 września 1964 r., II PZ 46/64, NP 1965, nr 5, s. 56).

W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawczyni wykazała, iż jej sytuacja rodzinna i majątkowa nie pozwala na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Jednakże Sąd nie uznał udziału adwokata lub radcy prawnego za potrzebny, gdyż w ocenie Sądu przedmiotowa sprawa, jak wynika z okoliczności wskazanych przez uczestniczkę w uzasadnieniu wniosku, nie należy do zbyt skomplikowanych zarówno pod względem faktycznym jak i prawnym, jest wręcz typową sprawą o ogłoszenie upadłości konsumenckiej, z drugiej zaś strony uczestniczka wykazała się zdolnością do jasnego i zrozumiałego dla Sądu przedstawienia swojego stanowiska we wniosku. Uczestniczka złożyła wypełniony formularz oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym, obszernie uzasadniła swoje stanowisko oraz rzeczowo przedstawiła swoją sytuację materialną i życiową. Prawidłowo zareagowała na wezwanie Sądu do uzupełnienia oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym. Nawet przyjmując, iż przy sporządzaniu pisma do sądu uczestniczka korzystała z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, to okoliczność ta wskazuje, iż jest osobą zaradną i wie gdzie szukać pomocy. Nie jest zatem osobą nieporadną. Sąd zaś ma na uwadze okoliczność, iż nie każdy dłużnik dysponuje dokumentacją dotyczącą zadłużenia czy zna wierzycieli, zwłaszcza przy popularnej obecnie sprzedaży wierzytelności oraz że większość wnioskodawców nie ma wykształcenia prawniczego. Jednakże w ocenie sądu okoliczności te jako typowe nie mogą uzasadniać ustanawiania pełnomocnika z urzędu, co powinno stanowić wyjątek w szczególnych sytuacjach, a nie regułę przy upadłości konsumenckiej. Zważyć należy, iż zgodnie z zamysłem ustawodawcy postępowanie o ogłoszenie upadłości osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej cechuje się prostotą, tak aby każdy dłużnik, niezależnie od poziomu wykształcenia, mógł samodzielnie w nim działać. W przeciwnym razie niemalże każda osoba składająca wniosek o ogłoszenie upadłości musiałaby korzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika. Pomocnym do sporządzenia wniosku jest formularz, w którym uczestniczka poda stosowne dane. Uczestniczka może również skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej, która obejmuje pomoc w sporządzaniu czy uzupełnianiu pism wszczynających postępowanie. Należy mieć również na uwadze, iż w przypadku ewentualnych braków wniosku o ogłoszenie upadłości Sąd wezwie o ich uzupełnienie, jak również może dokonać ustaleń na posiedzeniu jawnym.

W ocenie Sądu osoba, która ma wykształcenie wyższe jest w stanie samodzielnie napisać wniosek o ogłoszenie upadłości. Skoro wnioskodawczyni podjęła pracę, prowadziła działalność gospodarczą, założyła rodzinę, zawarła umowy cywilnoprawne to jest osobą na tyle zaradną, że jest w stanie prawidłowo reprezentować swoje interesy. Fakt, że rozpoznawany wniosek został napisany przez inną osobę nie zmienia tej oceny.

Jednocześnie w ocenie Sądu I instancji należało wskazać, iż w razie pojawienia się problemów przy reagowaniu wniosku o ogłoszenie upadłości, wnioskodawczyni może wówczas złożyć wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Aktualnie wnioskodawczyni nie wykazała, że udział pełnomocnika z urzędu jest konieczny.

Jeśli chodzi o schorzenia, na które cierpi wnioskodawczyni, to Sąd I instancji zaznaczył, że nie wykazała w jaki sposób choroba ta uniemożliwia napisanie wniosku o ogłoszenie upadłości.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła uczestniczka – P. P., zaskarżając to postanowienie w całości. Zaskarżonemu postanowieniu uczestniczka zarzuciła:

- naruszenie art. 117§ 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i oddalenie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, pomimo, iż zostało wykazane, że potrzebna jest pomoc pełnomocnika,

- błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że uczestniczka posiada dostateczne umiejętności i możliwości do przeprowadzenia sprawy we własnym zakresie.

Ponadto uczestniczka wniosła o zmianę postanowienia i wyznaczenie pełnomocnika z urzędu zgodnie z wnioskiem.

W uzasadnieniu zażalenia uczestniczka podniosła, że profil jej wykształcenia nie ma nic wspólnego z działalnością prawniczą, więc nie jest w stanie sporządzić i popierać wniosek o ogłoszenie upadłości. Ponadto uczestniczka podkreśliła, że nie stać ją na poniesienie kosztów reprezentacji pełnomocnika. Uczestniczka zaznaczyła również, iż choroba na którą choruje

uniemożliwia jej napisanie wniosku, bowiem powoduje ona uciążliwe objawy fizyczne oraz jest także ogromnym obciążeniem psychicznym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie uczestniczki nie podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią art. 117§ 2 k.p.c. osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Zaś stosownie do treści art. 117 § 5 k.p.c., Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny.

W przedmiotowej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego zarzut naruszenia przez Sąd I instancji art. 117 § 2 k.p.c. należało uznać za chybiony.

Podkreślenia wymaga, że aby uznać wniosek za uzasadniony spełnione muszą zostać łącznie dwie przesłanki. Należy ocenić sytuację majątkową wnioskodawcy oraz potrzebę udziału profesjonalnego pełnomocnika w sprawie. Sąd nie przychylił się do wniosku, jeżeli którakolwiek z przesłanek nie zostanie spełniona. Na gruncie niniejszej sprawy kwestia trudnej sytuacji majątkowej została wykazana przez uczestniczkę.

Wskazania wymaga, że oceniając drugą przesłankę należy brać pod uwagę z jednej strony stopień skomplikowania danej sprawy, z drugiej zaś strony faktyczną zdolność wnioskodawcy do własnego działania w toczącym się postępowaniu. Zatem udział profesjonalnego pełnomocnika w sprawie należy w szczególności uznać za potrzebny, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym lub prawnym (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 23 września 1964 r., II PZ 46/64, NP 1965, nr 5, s. 56).

Warunkiem koniecznym uwzględnienia wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu jest uznanie przez sąd, że udział adwokata lub radcy prawnego jest w sprawie potrzebny. Przy ocenie tej przesłanki sąd bierze pod uwagę charakter sprawy, jej skomplikowanie zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym, możliwości strony, jej umiejętności jasnego i zrozumiałego formułowania swojego stanowiska, korzystania z pouczeń dokonywanych przez sąd. Nie wystarczy samo przeświadczenie strony, że nie poradzi sobie z prowadzeniem procesu, jeśli podejmowane przez nią czynności wskazują, że jest w stanie przedstawić swoje stanowisko zarówno w pismach procesowych, jak i ustnie na rozprawie (Manowska Małgorzata (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-505(38), wyd. III, Opublikowano: WK 2015).

Zdaniem Sądu Okręgowego słusznie Sąd pierwszej instancji wskazał, że uczestniczka wykazała się zdolnością do jasnego i zrozumiałego przedstawienia swojego stanowiska. Ponadto uczestniczka reagowała na wezwania Sądu do uzupełnienia oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym. Zaznaczenia również wymaga fakt, iż uczestniczka jest osobą stosunkowo młodą, posiada wyższe wykształcenie. Mając powyższe okoliczności na względzie, w ocenie Sądu Okręgowego uczestniczka swoim zachowaniem wykazała, że posiada wiedzę co do sposobu wyrażania swojego stanowiska, również pod względem wymogów formalnych sporządzania pism procesowych. Ponadto stwierdzić należy, iż uczestniczka nie jest osobą nieporadną, jej umiejętności wskazują, zdaniem Sądu, na samodzielność prowadzenia procesu.

Należy zgodzić się z poglądem panującym w orzecznictwie zgodnie, z którym potrzeba udzielenia profesjonalnej pomocy prawnej stronie zachodzi przede wszystkim w sytuacji, gdy strona jest nieporadna, przez co należy rozumieć sytuację, w której nie potrafi ona w zrozumiałym i poprawnym sposób przedstawić swojego stanowiska procesowego oraz nie ma podstawowej orientacji w regułach rządzących procesem cywilnym, w związku z czym nie można zasadnie oczekiwać, iż pouczenia sądu udzielane w trybie art. 5 k.p.c. będą wystarczające dla zapewnienia tej stronie

odpowiedniej wiedzy o możliwych i celowych czynnościach procesowych. O potrzebie przyznania pełnomocnika z urzędu można też mówić wtedy, gdy strona wprawdzie nie jest nieporadna, jednakże sprawa ma na tyle skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym charakter, że jej właściwe prowadzenie wymaga pogłębionej wiedzy prawniczej. Wreszcie, potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu istnieje wtedy, gdy strona (np. ze względu na chorobę) nie jest w stanie samodzielnie prowadzić sprawy, w szczególności stawiać się na kolejne terminy rozpraw (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 30 grudnia 2014r., I ACa 477/14, LEX nr 1770924).

W świetle powyższego zaznaczenia wymaga, że uczestniczka wskazała tylko, iż choruje na chorobę L. – C., która powoduje objawy fizyczne, a ponadto jest też obciążeniem psychicznym. Słusznie jednak wskazał Sąd Rejonowy, że uczestniczka nie wykazała w jaki sposób choroba ta uniemożliwiała jej samodzielne działanie w sprawie, w tym również napisanie wniosku o ogłoszenie upadłości. Z dołączonej do wniosku karty informacyjnego leczenia szpitalnego nie wynika, aby choroba uczestniczki uniemożliwiała jej samodzielne złożenie takiego wniosku. Sąd Rejonowy zaznaczył przy tym, że w razie gdyby jednak sytuacja dłużniczki pogorszyła się na tyle, że miałaby ona jednak problemy przy redagowaniu wniosku – może wówczas ponowić wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu. W chwili obecnej, jak słusznie wskazał Sąd Rejonowy wnioskodawczyni nie wykazała, że udział pełnomocnika z urzędu jest konieczny.

Mając powyższe rozważania i okoliczności na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397§ 2 k.p.c. oddalił zażalenie.